

FOAIA POPORULUI

Apare în fiecare Duminică

Cea mai veche foaie politică-poporală înființată la anul 1892 de partidul național român

Sub conducerea unui comitet

PREȚUL ABONAMENTULUI:

Pe un an 16 coroane
Pe o jumătate de an 8 coroane
Pe un pătrar de an 4 coroane
Abonamentele se fac la Administrația foii.

Redacția și Administrația:

Sibiu, strada Măcelarilor Nr. 12
(lângă poșta)

Telefon Nr. 146.

Adresa telegrafică: »Foaia Poporului«.

INSERATE

se primesc la BIROUL ADMINISTRAȚIEI
(strada Măcelarilor Nr. 12).

Un șir pețit primădată 60 bani, a doua-oraă
50 bani, a treia-oraă 40 bani.

Suntem în România-Mare?

Am avut prilejul în zilele acestea ca să vorbesc cu un vechiu cunoscut, cu dl. I. G., un distins bărbat de Stat din România veche, fost ministru în mai multe rânduri. Dânsul cunoștea Sibiiul de mai nainte și se mira, că nu vede nici o schimbare aci, decât atâta, că azi sunt mai mulți români în Sibiiu și se vorbește mai mult românește. Altminteri întreg exteriorul orașului (prăvălii, inscripții, numele stradelor, personalul hotelurilor și a cafenelelor etc.) este tot așa de nemțesc ca și până acum și nimic nu tradează, că Sibiiul ar aparține astăzi României-Mari.

Are toată dreptatea dl. G., care este un vechiu prieten al ardelenilor.

Noi am făgăduit libertate sașilor, celorlalte neamuri, și ne vom ținea de cuvânt. Dar dacă tindem unui popor mâna noastră prietenească, acela să nu ne arete limba și să nu-și bată joc de noi. Dacă noi dăm oamenilor libertate, asta să nu fie socotită din partea lor ca slăbiciunea noastră. Dacă noi suntem buni, iertători și liberali, să nu fim socotiți de proști și măgari! Dacă noi dăm binețe, răspunsul să nu fie înjurătură la adresa noastră.

Cuvintele acestea le adresăm atât sașilor cât și ungurilor.

Nu trebuie să punem pe sași subț aceiaș căciulă cu ungurii. Asta e adevărat. Căci sașii s'au alipit României-Mari, feciorii sași servesc în armata română și nu săvârșesc lucruri dușmănoase nouă.

Dar nu mai puțin adevărat este, că sașii sunt cu prea puțină atențiune față de români și ar putea săvârși unele fapte (nu siliți, ci de bună voe), cari ar fi plăcute românilor și cari ar dovedi mai multă dragoste și mai multă stimă din partea sașilor față de limba românească și față de țara noastră, care este și țara lor, mama ocrotitoare a tuturor.

Am pomenit de mai multe ori în gazeta aceasta, că în Sibiiu sunt două străzi, cari poartă numele alor doi generali germani (unul era în armata germană, celalalt în cea austro-ungară), cari au luptat în contra armatei glorioase a României: piața *Falkenhayn* și strada *Arz von Straussenburg*.

Ei bine, noi suntem cu simțiminte pretinești față de sași și am dori să trăim ca frați, dar judece orice om cu mintea limpede și care are cât de puțin bun simț: este frumos ceeace fac sașii? Se poate suferi că de pe casele Sibiiului (care aparține astăzi României-Mari) să ne rânjească în față batjocoritor și sfidător două nume odioase nouă, numele acelor, cari au săpat mormintele miilor de frați de ai noștri, numele generalilor, cari erau dușmanii de moarte ai românilor ardeleni și ai fraților noștri desrobitori.

Nu e aceasta o batjocură fără seamă? Nu e aceasta o palmă ce se aplică cinstei și demnității noastre naționale?

Până când va fi pusă la încercare răbdarea noastră? Trebuie să cred că sașii nu-și dau seamă de ceeace fac. Și dacă nu-și dau seamă ei, ar trebui să ne dăm seamă noi și să pretindem înlăturarea acestor table.

Și ar mai putea face și altceva sașii. Ar putea ținea seamă sașii și de împrejurarea, că Sibiiul se află în mijlocul României-Mari, că din vremuri vechi și astăzi sute de mii și milioane de coroane de-ale românilor curg în buzunarele comercianților și industriașilor sași. Și luând acestea în seamă, ar putea arăta atâta dragoste și stimă față de noi, ca măcar alături de numirile nemțești ale ulițelor, se pună și numirile românești. Lângă *Helltaucgasse* să vedem *Strada Cismădtet*, lângă *Quergasse*: *Strada Poplăcet* și altele.

Sau mai frumos ar fi, să schimbe — precum am mai propus în coloanele acestei gazete și în „Patria” — numele unor străzi. Să vedem numiri istorice românești, sau numele unor vrednici români. O singură stradă avem aci cu nume românesc: *Schagunagasse*, dar și aci e schimosit numele, căci Șaguna e scris nemțește: Schaguna.

Ceeace fac ungurii, e și mai serios și mai revoltător. Un funcționar săcui dela administrație constată pe un document oficial, că cutare orașel din săcuime se află pe teritoriul *republicei maghiare*. Cu ocazia vizitei familiei regale la *Cluj*, jidanii (în frunte cu rabinul) și ungurii de acolo n'au voit să iee parte la primirea înalților oaspeți, pe cuvânt, că ei nu recunosc România-Mare, pentru ei auguștii și scumpii noștri domnitori sunt străini!

Nu e aceasta o tradare de patrie? Pentru astfel de fapte — dar și pentru lucruri mai mici — subț domnia ungurească nu ni-s'ar fi răspuns oare cu ștreang și glonț?

În județul Arad, Bihor și Sătmăjaf și ucideri și batjocură. Și noi suntem buni și iertăm. Suntem loviți cu piatră și aruncăm asupra lor cu pâne. Tocmai acum am eliberat în Brașov pe prizonierii săcui — ofițeri și soldați — cari au luptat în contra noastră și a armatei române.

Dacă ținuta noastră față de unguri este atât de loială, trebuie să pretindem și din partea lor altfel de purtare. Trebuie să pretindem ca să recunoască România-Mare, să se poarte ca cetățeni credincioși ai noului stat. Iar dacă nu se vor supune, să fim hotărâți și energici și să știm pedepsii!

Căci altminteri ei se vor crede și mai departe cetățeni ai republicei maghiare (fabricată de groful Károlyi), iar nu ai României mari. Altminteri ne vor crede slabi și neputincioși, altminteri, în loc să le câștigăm prietănia, vom fi de batjocura lor.

L. C.

Di Ionel Grădișteanu în Sibiiu.

A petrecut câteva zile în Sibiiu dl Ionel (Ionaș) Grădișteanu, cunoscutul și marele bărbat de Stat din România și fost ministru în mai multe rânduri. Dânsul ne este cunoscut vechi. A fost și mai înainte adeseori în Ardeal, ca unul care s'a interesat cu tot sufletul de soarta noastră, a celor subjugati.

La procesul memorandumului dl Grădișteanu a stat zile întregi la Cluj, unde cu vorba și cu inima sa românească încuraja pe luptătorii noștri fruntași, cari în frunte cu neuitatul Dr. Ioan Rațiu erau puși în fața tribunalului maghiar de acolo și cari — după cum știm — au fost condamnați la mulți ani de robie grea pentru păcatul de a fi fost buni și neînfricați români.

Dl Grădișteanu ne iubea și ne cunoștea bine, tot asemenea și pe ceilalți frați subjugati, pe cei din Basarabia, Serbia și Macedonia. De aceea societatea macedo-română din București l'a și ales de președinte. A fost multă vreme și membru al Ligei culturale și dacă nu ne înșelăm și președintele acestei societăți.

Deși se trage din o familie veche boierească dl Grădișteanu nu e fălos, și la dânsul găsește primire orice român cinstit și cu simțeminte curate românești.

Dl Iuliu Maniu, președintele Consiliului Dirigent a dat un banchet în onoarea distinsului oaspe.

C.

Extras din ordonanța Nr. 21 și 25.

Comandamentul Trupelor din Transilvania ordonează, că

1) Vor fi considerați ca vinovați toți aceia, cari fără rea credință prin localuri publice, în gări, trenuri, în restaurațiuni, pe străzi, vor vorbi sau vor discuta în ori ce chip știri, fie adevărate, fie închipuite sau își vor da părerile despre operațiunile de războiu, sau despre situație și mișcarea trupelor, precum și ceica vor critica poruncile date de autoritățile militare sau ori ce alte măsuri cu privire la armata română.

2) Ceice să vor face vinovați de una dintre poruncile de mai sus, să vor pedepsi de judecatori militari cu închisoare până la un an și amendă până la 2 mii de Lei.

Când însă faptele de mai sus, să vor săvârși cu gând de spionaj sau trădare, pedepsele vor fi cu mult mai aspre, după legile de războiu.

Desbaterile dela Alba-Iulia asupra împărțirii pământului.

După pătrunzătoarea vorbire de deschidere a dlui Maniu a luat cuvântul părintele Episcop Radu dela Oradea mare, care, în numele anchetei, mulțumeste dlui Maniu și Consiliului dirigent pentru conchemarea adunării. Vorbitorul își exprimă totodată speranța, ca în urma discuțiilor ce vor urma, să se lămurească totul cât mai bine.

Desbaterile anchetei.

Intrându-se în discuție asupra proiectului pentru reforma agrară, a luat cuvântul dl Vasile Osvadă, secretar general la agricultură, care dă deslușirile necesare asupra felului cum s'a lucrat acest plan de lege.

Dl Osvadă spune între altela, că au luat de bază legea agrară din Regat (România veche), Basarabia și Ungaria. (Dupăcum se știe, guvernul lui Károly a fost făcut astă iarnă o lege agrară, pe baza căreia începuse deja împărțirea pământ dincolo de linia demarcațională).

La resortul nostru de agricultură în Sibiiu s'au adunat toate datele necesare asupra moșilor, cari cad sub expropriere, iar după aceea s'au început lucrările pregătitoare, cu care mereu sunt ocupați o seamă de ingineri etc.

O idee bună

a avut prefectul județului Cluj, dl Tamaș, care, — dupăcum a spus în adunare, — într'o zi mai înainte a chemat la sine țărani din întreg județul, spre a i întreba asupra reformei agrare. Dintre toate cele spuse, mai interesante ni se par următoarele două momente.

La întrebarea: Cum doresc ei să primească pământ? răspunsul a fost: Cu bani!

Foarte bine, — zicem și noi, — pe bani să se dea pământul la țărani. E frumos dela oamenii noștri, că nu vreau pământul nimănui în cinste. De aci nu urmează, însă, că să se facă un preț mare pentru răscumpărarea pământului, — dupăcum ar dori unii proprietari, — ci să se fixeze un preț cât se poate de mic. Cei cu proprietăți mari vor primi și așa bani destui, iar proprietățile mici rămân în mare parte neatînse.

A doua întrebare pusă țăranilor de dl Tamaș a fost: Dar dacă veți primi pământ în alte părți, acolo vă duceți? Răspunsul a fost: da, ne ducem!

Acest răspuns, după părerea noastră, e mai însemnat ca cel dintâiu, fiindcă mulți conducători ai poporului nostru își pun întrebarea: Oare o eventuală colonizare românească pe moșile mari va izbuti, sau vom păți ca Ungarii cu Săcui?

Din răspunsul dat de țăranii din jurul Clujului vedem, că oamenii noștri primesc bucurios să fie colonizați, numai să li se dea acolo ce le trebuie, spre a duce o viață cinstită. Asta e un semn bun pentru viitor.

Pentruca colonizarea să izbutească sub orice împrejurare, având în vedere viața poporului nostru, ne exprimăm părerea, ca această colonizare să se facă cam în modul următor:

Intr'o colonie să nu se adune la oaltă oameni din câte părți toate, — dupăcum au făcut Ungurii și Germanii în Prusia, — ci să se iee, după puțință, toate familiile numai dintr'un sat. Aceste familii (10, 20, 50 sau 100) ar forma pe noul pământ al lor un nou sat — poate mult mai frumos și mai modern aranjat — ca cel vechi. Fiind oamenii noștri toți dintr'un sat și de pe niște uliți, si vor simți în noul sat cel puțin tot așa de bine, ca în satul vechi, unde s'au născut. Ba ne închipuim, că se va produce chiar o întrecere, în adunarea de avere, între oamenii duși din sat și cei rămași acasă. Dacă mai socotești, că acești oameni vor avea și un preot harnic, cu o școală bună și un învățător vrednic, atunci noua colonie poate ajunga să fie un mic paradis pentru toți.

Problema colonizării e o chestie foarte grea, în legătură cu reforma agrară. Cei chemați să o studieze dea proape. De dorit ar fi, ca preoții și învățătorii noștri încă se sondeze înclinațiile poporului în chestia colonizării.

Părerile altor vorbitori.

Profesorul Petru Suciu dela Blaj, un mare iubitor al poporului, își exprimă bucuria, că reforma agrară e planuită într'un mod democratic.

Dl Dragomir, proprietor de moșie în Sălagiu, zice că reforma apasă tare pe proprietari și cere, să nu se ia prea mult. Tot cam așa vorbește și dl Cioban (din Bănat).

Dr. Valer Moldovan, bărbatul cu simț uman dela Turda (desigur omul viitorului) aduce elogiul Consiliului dirigent pentru munca prestată, cerând totodată o reformă radicală, fără considerare la moșile de 500 de jugăre, adică să se împartă și moșile sub 500 jugăre.

Mai vorbește prefectul Dr. Mărcuș dela Bichișciaba, care, până la venirea Românilor, a stat multă vreme sub domnia lui Károly și a bolșevicilor. În acele părți sunt cu totul altfel de stări, ca prin Ardeal. Sub Károly s'au început împărțirea pământului; cu venirea la putere a bolșevicilor lucrurile s'au încurcat. Acum ținutul acesta e ocupat de Români. Poporul vrea însă împărțirea pământului, care nu se mai poate amâna și nici nu poate fi mai rea de cum o plănuise Ungarii.

În felul acesta s'a purtat discuția generală în ziua primă a anchetei.

Ziua a doua și a treia.

Ședința s'a deschis după 9 ore și a ținut până după ora 1, iar după amiazi dela 3 până la 8 ore seara. Au fost discuții de multe ori foarte aprinse.

Discuția specială.

În ziua a doua s'a desbătut numai asupra paragrafilor 1 și 2. Dar asta să nu mîră pe nimere. În paragraful 1 și 2 zace întreg rostul legii.

Aproape după fiecare vorbitor lua cuvântul un reprezentant de-al Consiliului dela masa prezidială (unde era șeful de resort Bontescu, șeful finanțelor Vlad, secretarul Osvadă și referentul Poruțiu), care dădea lămurile delipsă, primea îndată cele propuse sau le respingea, dar dând fiecărui dreptul să-și facă observațiile și în baza acestora să propună vreo schimbare. Aceste propuneri trebuiau înaintate în scris, avînd ca ele să fie studiate și cernute în resortul de agricultură, iar după aceea proiectul se va desbăte din nou în ședințele Consiliului dirigent și pe urmă în Marele Stat Național. Numai după aceea ajunge lege.

La paragraful 1 s'a ridicat îndată părintele episcop Radu, care „își ține de datorință să protesteze contra împărțirii pământului“. Această „datorință“ a omului interesat în cauză e de înțeles. Doar Episcopia dela Oradea are atîta putere de pământ în Bihor.

Nu tot așa am putat înțelege însă alte observații al Prea Sfinției Sale. Îndeosebi ne-a surprins cererea părintelui episcop ca punctul d) din paragraful 2 să se șteargă cu totul. Și ce se zice aici?

Proiectul de lege spune în punctul d) următoarele: „Sa expropriează în întregime proprietățile cu întindere mai mare de 20 jugăre cat., care după 20 Iulie 1914 au trecut în mâinile unor proprietari, cari mai înainte nu se ocupau cu economia rurală.“

Acest paragraf atinge în prima linie pe gheșeftarii din războiu și noi în urmă din numerele trecute ne am exprimat deosebita bucurie, că alcătuitoarea legii s'au cugetat a le lua din mînă aceste moșii. Că sub acest paragraf va cădea jertfă poate chiar și vr'un român, — care nu și-a cumpărat moșia în urma gheșeftărilor din războiu, ei numai din întâmplare, — înțelegem prea bine.

Astfel de motive singuratice nu poate însă împedeca pe legiuitori, să iee apa de pe moara multor jidani, cari nemai știind ce se facă cu banii prin 1915—1917, cumpărau moșii.

„Pământul trebuie dat celor ce-l lucră și l-au apărut cu sîngele și prețul vieții lor“, — acest argument al masei lor așteptăm să-l considere și Prea Sfinția Sa Episcopul dela Oradea.

Și fiindcă avem speranță, că capii noștri bisericești nu vreau să se despartă de popor, din cauza unor afaceri pur materiale, nu insistăm mai deaproape nici asupra urmărilor unei astfel de ținute, ca la paragraful de sus.

Oricum, așteptăm dela capii bisericești ceva mai multă înțelegere pentru lipsurile poporului de jos.

Deci: Înalți părinți, „dați pământul celor ce-l lucră“ și după împlinirea „datorinței“ de-a ridica protest contra împărțirii, treceți la ordinea zilei, după cum a făcut părintele protopop Teculescu, care încă „și-a ținut de datorință să cetească protestul consistorului din Sibiu“ apoi s'a dus acasă...

Eclejile pentru biserică.

O vie discuție s'a încins asupra punctului dela paragraful 2, care zice, că „vor fi scutite de expropriare pământurile bisericești până la cel mult 32 jugăre pentru fiecare parohie.“

Aici reprezentanții bisericești au cerut, că acolo, unde biserica nu are pământ, să i se dea. Vorbitorii nu lămurau însă din destul lucrul, că anume: Cum să li se dea? În cinste sau pe bani?

S'a sculat șeful resortului, dl Bontescu și a dat lămurirea următoare: „Acolo unde este pământ destul, biserica nu va fi împedecată să cumpere până la 32 jugăre.“

Această libertate credem, că trebuie să multamească pe orice din nepărținîter. Bine înțeles, lucrul trebuie bine lămurit. Numai după ce țărani su primit cu toții porția lor de pământ, cât pot lucra, vine rîndul la eclejie, dacă a mai rămas pământ de împărțit.

O discuție aprinsă

S'a fost încins în jurul exproprierii pământurilor bisericești și a eclejiei (Cineva mi-a șoptit: îți face aproape impresia, că aici avem și reprezentanții bisericești romano-catolice, cari stăpînesc nu zeci, ci sute de mii de jugăre)

La discuția iau parte: Prea Sfințiile Lor episcopul Radu și Hosu, șeful resortului Bontescu, Osvadă, Dr. Vlașă, Dr. V. Moldovan, Dr. Marșieu (Arad) prof. Octavian Oțoiu (Sibiu), Dr. Șorban (Dej), prof. Suciu (Blaj) și alții.

Cum am zis, până la un loc înțelegem punctul de vedere al reprezentanților bisericești. Mai departe însă, nu numai că nu-l înțelegem, dar nu-l putem nici aproba, ci eventual trebuie criticat și combătut mai aspru, dacă se va simți lipsa.

De altcum, în discuția asupra acestor paragrafi, 1 și 2, reprezentanții Consiliului au fost la culmea chemării, apărînd interesele țărănimii noastre în cel mai frumos chip.

Intr'un rînd dl Bontescu, iar în altul dl Vlad, au vorbit cu atîta dragoste pentru mulțumirea cerințelor țărănimii noastre, încât îți creștea inima. Recunosc însă, că dela vorbe până la fapte mai e un drum lung.

Să nutrim însă cu toții speranța, că aceia, cari zeci de ani au luptat pentru drepturile poporului românesc, — acum, când au luat puterea în mînă, vor face tot ce se poate, ca să împlinească cererile îndreptățite ale unui neam de multă vreme vrednic de o soartă mai bună.

Diferite păreri și propuneri.

În decursul discuției au eșit la iveală multe momente interesante. De acestea va fi foarte bine să țină seamă resortul de agricultură.

Așa spre pildă mai mulți delegați au fost de părere, că dreptul de expropriere asupra pădurilor și pășunat trebuie lărgit față de cum să prevede în planul prezent.

Din partea unor delegați s'a cerut și exproprierea composesoratelor — unde sunt — în folosul comunei. În această schimbare, nu știm ce rău ar putea fi. Doar acela, că pășunatul satului e al

tuturor, iar composesoratul numai al unor locuitori din comună. În fine n'ar strica studiarea chestiei mai de aproape, pe bază de date și cazuri concrete.

Amănunte interesante cu privire la pășunile comunale a adus înaintea dl profesor Dumitru Comșa (Sibiu). În multe părți sunt comune vecine, dintre cari unele au prea mult, iar altele prea puțin pășunat. În cazuri de acestea legea trebuie să dea dreptul la expropriere, ca să se poată da și la care n'are de loc sau are prea puțin.

Tot dl Comșa își exprimă părerea, ca în Comitetul regnicolar (dar nu mai puțin în toate comisiile, ce sunt a se alege! Rap.) să se aleagă cei mai pricepuți, mai integri și mai de cinste bărbați, ce i avem.

La acest paragraf încă s'a încins o discuția mai lungă, și totuși prea scurtă, pentru a lămuri chestia: În ce formă și în ale cui mîni se va pune această lege, dela care atîrnă în mare parte fericirea neamului în viitor?

Pentru că una să nu trecem cu vederea: poate fi o lege cât de bună, dacă ajunge pe mîni slabe, nu se alege nimic bun din toate planurile cele frumoase.

De aceea: felul cum se vor numi și alege diferitele Consilii și comisii trebuie supus aprecierii opiniei publice, iar la urmă resortul agriculturii să primească păreri cele mai sănătoase și imparțiale.

Cu ce preț se va vinde pământul?

În jurul paragrafului, care are chemarea să deslege acest nod mare, încă s'a încins o discuție lungă. Unii începuse a se grupa în niște bănci de... opoziție. Lor li se părea, că proiectul prevede un preț prea mic de răscumpărare. (Un vecin mi-a șoptit din nou la ureche: Uite, uite, cum se adună ciocoi!)

Un domn a vorbit în senzul, că pământul să se răscumpere prin vânzare liberă. Nu l-a luat nime în serios.

Un alt domn a voit să pledeze pentru părerea: Financierea (plătirea etc.) exproprierii să se încredințeze băncii „Albina“ împreună cu celelalte bănci românești.

I-s'a răspuns dela prezidiu, că aceasta e ceva cu neputință. Valoarea pământului de expropriat întrece suma de 2 miliarde, iar o sumă așa mare numai o bancă pusă sub controlul statului e destulă garanție. A încredința cu așa ceva (edarea de obligații de stat etc.) pe o bancă privată sau chiar pe toate băncile românești e cu neputință.

Fără multă discuție s'a admis planul înființării „Băncii Agrare“, care va sta sub controlul direct al statului.

Cît ce privește prețul de răscumpărare, nu s'a fixat nimic mai simplu, sau mai sigur, decum prevede proiectul. Dar n'ar strica o discuție mai largă, de acum încolo și asupra acestui punct. Nu cum să fie mulțumiți mai bine (sau mai cu vîrf!) proprietarii cei mari, ci cum să fie mai bine considerate cererile îndreptățite ale poporului.

Cu acestea încheiem raportul dela anchetă. Ocazional vom mai reveni asupra unor momente, peste cari trecem de astădată.

România Mare și Conferența de pace.

Primum știrea dela Paris, că acolo s'au adus hotăriri privitoare la granițele României, hotăriri, cari nu pot să mulțumească pe nici un român. Asemenea s'a adus o hotărire, în înțelesul căreia puterile aliate ar avea dreptul să apere în țările mai mici libertatea și dreptul minorităților, adică a micilor popoare și frânturi de popoare, cari trăiesc într'un stat, cum ar fi bunăoară în România-Mare: sașii, ungurii și sârbii.

Ambele hotăriri sunt de natură ca să nelineștească și nemulțumească pe români și nu se va găsi guverna românesc și nu se va găsi român, care să iscălească un astfel de tratat (contract) de pace.

Ce privește hotările României, se dă cu socoteala că o parte din Banat e vorba să o capete Serbia.

Dl Ionel Brătianu, ministrul președinte, care se află la Paris în fruntea delegației românești, a respins condițiile aceste de pace.

În chestiunea aceasta, în 14 iunie s'a ținut la București un mare și însemnat consiliu (sfat) sub președinția Regelui, pentru a se înțelege despre lucrurile acestea și a aduce hotărire.

La sfat au luat parte și miniștrii țărilor desrobite, așa din partea Ardealului: domnii Iuliu Maniu, Vasile Goldiș și Ștefan C. Pop, din partea Bucovinei și Basarabiei: I. Nistor și Inculeț.

În acest sfat dl Iuliu Maniu a spus părerea sa și a ardelenilor în înțelesul, că nu vom suferi

nici o știrbire a intereselor noastre naționale.

Consiliul a hotărît ca dl Ionel Brătianu să fie rugat a veni îndată la București pentru a fi ascultat asupra situației României în fața conferenței de pace.

În legătură cu întoarcerea d-lui Brătianu, au fost rechemate telegrafic șefii de partide: dl Tache Ionescu dela Paris și dl general Averescu dela T.-Severin.

Îndată ce dl Brătianu va sosi în țară, se va convoca un consiliu de Coroană sub președinția Regelui, la care vor fi chemați șefii de partide și gupări politice, foștii președinți de Consiliu și reprezentanții noilor ținuturi pentru a se lua o hotărire supremă.

Nu încapă îndoială, că Regele, guvernul țării și fiecare român se va opune (împotrivi) din toate puterile ca să cedeze (lase) sârbilor măcar o palmă de teritoriu românesc.

Cu atât mai mare drept avem asupra Banatului întreg, cu cât noi încă avem în Serbia (pe valea Timocului) 300.000 de frați, pe cari i-am lăsa sub stăpânire sârbească, ne mai vorbind de frații noștri din Macedonia, pe cari i-ar înghiți trufia și șovinismul sârbilor.

Aceea încă nu vom putea îngădui ca statele mari să se amestece în treburile țării noastre. Atât românii din România veche, cât și noi ardelenii, vom da tuturor popoarelor mai mici aci locuitor toare toate drepturile, toată liber-

tatea, atât pe teren confesional, cât și politic, cultural și economic.

Dacă nu ne vor fi dușmani, atunci vor putea trăi o viață liberă și națională. Vor putea avea credința, care le place, își vor putea păstra și cultiva limba și obiceiurile, se vor putea îmbogăți și trăi în pace. Noi o făgăduim aceasta și ne vom ținea de cuvânt.

Dar ar fi știrbită cinstea și independența (neatârănarea) noastră, n'am mai fi o țară liberă, dacă am suferi amestecul altor neamuri, fie ele cât de mari și puternice, în politica internă a țării noastre.

În lupta aceasta a noastră avem alături și pe ceho-slovaci, poloni și slavii de Sud (sârbii, croații, slovenii), cari asemenea au protestat la Paris în contra dreptului puterilor aliate de a lua sub aripile lor minoritățile din țările mai mici. L. C.

Proclamația guvernului maghiar din Seghedin.

Știm, că la Seghedin s'a alcătuit un guvern maghiar sub președinția contelui Iuliu Károlyi. Guvernul acesta are de gând să răstoarne guvernul tâlhăresc bolșevic din Budapesta și să iee el cârma țării în mână. Acest guvern a dat o proclamație, prin care declară că are de scop:

1. Restabilirea ordinii sociale, prin desființarea legiunilor bolșevice.
2. Reluarea legăturilor economice,
3. Stabilirea unor raporturi de prietenie cu vecinii.
4. Încheierea păcii.

Acest guvern anti bolșevic, a mai spus, că își ia răspunderea de a încheia pacea cu Antanta, cu condiția ca trupele franco-române să ocupe Budapesta.

FOIȘOARĂ

România-Mare *).

România:

Dela ce-l fără credință
Ne am unit în vremuri grele
Și-am format o Românie
Alui Carol stăpânle:
Eu Muntenia frumoasă
Cu Moldova dragosteașă,
Vino, vino Dobroge mică,
Vino, vino fără frică,
Să putem eși la mare
Că vom misiune mare,

*) Publicăm această frumoasă poezie potrivită a fi declamată în zilele de azi. Autorul e un învățător dela sate, care ne scrie, că această poezie a fost deja declamată în mai multe locuri: la examene și producțiuni populare. Red. „F. P.”.

Aicea la răsărit
Multe-avem de isprăvit!
(Dobrogea să alătură)

Basarabia răpită,
Smulge lanțu 'ntr'o cliptă,
Zboară iar' la sânul meu,
Că demult duc dorul tău!

Basarabia:
Decând rusu m'a luat
Multe lacrimi am vărsat,
Dar mulțam lui Dumnezeu
Că mă văd la sânul tău (se alătură)

România:
Bucovina, Bucovina
Dulce veselă grădină,
Tu iar' haid' la sânul meu,
Că te-a smuls dușmanul rău!

Bucovina:
Decând dușmanul m'a rupt
Dela al tău sân plăcut,
Tot am plâns, tot am oftat,
Ochiul 'n lacrimi m'am scăldat,

Acum mă simt fericită,
Că mă văd azi alipită
La tine mamă iubită. (se alătură)

România:
Iară tu Ardeal iubit,
De mulți ani te-ai svârcolit,
Să te smulgi dela străin,
Să te iau la al meu sân,
Că se mai șed fără tine
Nice nu mi-ar mai sta bine!

Ardealul:
O mîle de ani s'a 'ncheiat
Decând stau tot ferecat,
Tot în lanțuri și robie
Numai Dumnezeu mă știe.
Munții, codrii de-ar grăi,
Vai multe ți-ar povesti,
De ale mele suferințe
Dela ce l fără credință. (se alătură)

România:
Haid' Bănate, haid' ortace!
Fără tine ce am ști face?

Stabilirea prețurilor pentru mărfuri.

Resortul agricultură și comerț prin ordonanța No. 2164 C. a luat referitor la stabilirea prețurilor pentru toate mărfurile următoarele dispozițiuni:

a) Fabricanții și producătorii de orice soi de articole vor calcula peste prețurile de fabricare un beneficiu dela 10-20 % după natura fabricatului raportat la vremurile normale, (adecă la mărfurile care se vindeau în timp normal cu câștig mai urcat, se calculează un câștig mai urcat, iar cari se vindeau cu câștig mai mic, se vor vinde cu câștig mai mic).

b) Comercianții profesionali vor vinde revânzătorilor cu un beneficiu dela 5-15 % după mărimea comanda și natura mărfii; publicului consumator cu 10-30 % dupăcum să raportează acest câștig cu venitele din vremurile normale.

Prețurile de vânzare sunt a se indica pe marfă

6. Aceste norme sunt a se observa strict și de către meseriași și industriași, întrucât privește plata pentru confecționările și lucrările cele ce le fac, ținându-se seamă de salariile ce pot să le plătească în raport cu cheltuielile de întreținere ale lucrătorilor.

7. Comerțul intermediar (lâncz kereskedelem) rămâne strict oprit și orice speculă se pedepsește aspru.

Ceice vor contraveni acestei ordonanțe se vor pedepsi cu amendă până la 100.000 coroane și închisoare până la 6 luni.

Afară de aceasta mărfurile de contravenție se vor confisca în favorul statului.

În cazuri grave Consiliul Dirigent va putea hotărî și rechizionarea întreprinderii (fabricilor).

Poliția de stat invită toți fabricanții și producătorii de orice soi de marfă cât și comercianții la cea mai strictă executare a dispozițiunilor de mai sus, accentuând, că cei descoperiți de organele de control sau denunțați de public vor fi pedepsiți aspru.

Aviz.

Știrea publicată în diferite ziare despre o oarecare ordonanță a ministerului de finanțe în privința bancnotelor de jumătate albe (25 și 200 coroane), întru cât privește circulațiunea financiară de pe teritoriul aflător sub imperiul Consiliului dirigent român, este neautentică, neautorizată și falșă. Ministerul de finanțe nu a ordonat publicului nostru nici populațiunei aflătoare pe teritoriul nostru să primească astfel de bancnote și nu a sancționat nici un fel de pedeapsă sau amendă pentru ceice nu ar primi în circulațiune astfel de bancnote pe acest teritor. Prin urmare nimeni nu poate fi silit să le primească.

Adevărul este, că Banca Austro Ungară primește la Centrala și filialele ei spre schimb bancnotele tipărite pe e parte, dacă sunt valabile, din emisiunea proprie a băncii. Însă nu primește spre schimb falsificatele de guvernul revoluționar ungar. Lipssește deci orice bază, pentruca ministerul de finanțe să ordoneze primirea acestor fel de bancnote din partea publicului. Ministerul de finanțe din București pentru a veni în ajutorul populațiunei din teritoriile noastre ne-a autorizat numai să primim în impozite, la preceptorate, bancnotele tipărite pe o parte, dar numai până la 30 Iunie. În acest sens Resortul finanțelor Consiliului dirigent a ordonat perceptoratelor, ca la erogațiuni să nu se mai întrebuițeze astfel de bancnote, de altă parte, că ultimul termen pentru primirea biletelor jumătate albe în impozite este 30 Iunie.

Speculatorii cu bancnotele jumătate albe se vor urmări pentru fraudă (înșelătorie) în baza codului penal, iar agitorii cu astfel de bancnote se vor urmări conform ordonanțelor Comandamentului Trupelor din Transilvania și se vor traduce înaintea Curților marțiale competente.

Consiliul dirigent, Resortul finanțelor
Dr. Aurel Vlad

În legătură cu cele de sus primim și dela Biroul Pressi următoarea rectificare:

În unele gazete din Sibiu s'a strecurat o regretabilă greșală. Anume o telegramă a biroului jugoslav din Timișoara, transmisă prin mijlocirea biroului nostru,

a fost publicată fără a se arăta isvorul. Astfel lumea a putut să creadă, că la resortul nostru de finanțe s'a dat o nouă ordinațiune, prin care publicul este obligat a primi bancnotele de 25 și 200 coroane. Pentru orientarea publicului ținem să rectificăm această greșală.

Industrie și comerț.

Mărfuri din Elveția.

Mai mulți negustori din Elveția au început organizarea de trenuri cu mărfuri directe pentru România. Un astfel de tren a sosit zilele trecute la București; un al doilea a pornit din Elveția la 15 Iunie.

Mărfuri de lux

nu se pot aduce din străinătate în țară decât pe baza unor permise speciale. Ministerul de industrie și comerț din București au luat această hotărâre încă la 30 Martie. A lăsat însă un termen de o lună și jumătate — hotărârea a intrat în vigoare la 15 Mai — spre a face cu putință comercianților români să și aducă în țară acele mărfuri, cari le-ar fi fost cumpărat mai înainte.

Zahăr din străinătate.

La Constanța au sosit cinci vapoare cu o greutate de câte 5000 până la 7000 tone (o tonă are 1000 kilograme) încărcate cu zahăr. Prețul vânzării în Constanța este 1,75 franci kilogramul. Negustorii străini, cari au adus acest zahăr, l-au oferit pentru cumpărare ministerului de comerț din București.

Ar fi bine, că din acest zahăr, sau care va mai veni, să se aducă și la noi în Ardeal. Credem, că resortul nostru de comerț și Banca industrială-comercială din Sibiu se interesează regulat de mărfurile ce sosesc mereu la Constanța, Braila și Galați.

Pentru cumpărări în străinătate.

Dr. A. Teodorescu, membru în consiliul de administrație al Centralei cooperativelor sătești (băncile populare

Căci ale tale grânare,
N'au în lume-asemănare.
(Bănatul se alătură).

Tu Crișană! Bihoreană!
Selăjană! Sătmăreană!
Veniiți, Maramurașană!

Una din ele:

Doamne mare ție puterea,
Cum împlinești la om vrerea,
După chin și suferință,
Eată și-a noastră dorință!
Mamă! multe-am suferit
Până la al tău venit;
Crișul, Someșul ți-ar spune,
Câte-am mai răbdat în lume,
Era tot un plâns, oftat,
Grai, credință ne-a luat. (se alătură)

România:

Haideti, haideti cu dulceață,
Să vă strâng la mama 'nbrață.
Se formăm o Românie,
Cum n'a mai fost, dar' să fie!
Se 'ntindem horă frumoasă
Că suntem stăpâni în casă: (cântă)

Haid' cu toate să jucăm
Și lumii să i arătăm
Că Traian ne-a răsădit
Aicea la răsărit.
Se lătim latinătatea,
Se stărpim păgânătatea:
Și d'acum pân' în veci
Numai Românie fie.

Chimu.

Vorbe înțelepte.

Ce înveți la tinerețe aceea și la bătrânețe.

Cine învață la tinerețe se odihnește la bătrânețe.

Nu cine trăește mult știe multe, ci cine umblă mult știe mult.

Învățătura nu se poate cumpăra cu bani, dar se poate câștiga cu ani.

Omul sfîntește locul, nu locul pe om,

Regina Maria.

Între a lumii regine,
Te admiră lumea pe Tine.
Pân' acum Te admira
Judecându Ți fața ta
Cea frumoasă ca 'n poveste,
Cum pe pământ nu mai este.
Astăzi însă admirăm
Mintea Ta și ne 'nchinăm
Înțelepciunii ce ai.
Că-al făcut din Țară rai.
Țara mică Ți-ai mărit,
La nord, apus, răsărit,
Făcând România mare,
Cum pe pământ samăn n'are,
Având multe bunătăți
Băi, plajuri și vechi cetăți.
Să trăiți Regina noastră!
Trăiască și Regale!
Tot cu inimi vesele!

Chimu.

din România veche) a primit însărcinarea să plece în Franța, pentru a face mai multe cumpărături de mărfuri, cari sunt de lipsă populației dela țară.

Cu conducătorii centralei susnumite ar trebui să intre în legătură și conducătorii unor bănci de ale noastre. După puțină vreme se aducă mărfurile direct dela producător (dela fabricantul din Franța, Anglia etc.)

Consiliul de administrație a Centralei cooperativelor sâsești se va întruni în ziua de 26 Iunie, spre a cerceta diferitele oferte intrate din țară și străine, pentru cumpărarea de mărfuri.

Vapoare sosite cu mărfuri.

Vaporul „Jiul” a sosit la Galați cu mărfuri din Anglia.

„Styria” a sosit la Braila din Marsilia (Franța) cu trupe franceze și alimente pentru Galați.

Vaporul grecesc „Patris” a sosit la Constanța cu coloniale.

Vaporul italian „Semiramis” a plecat din Constanța la Constantinopol după diferite mărfuri.

Mărfuri din Franța în România.

Zilele trecute a sosit, dupăcum se vestește, primul tren cu mărfuri dela Paris la București. Acest transport a constat din 19 vagoane, dintre cari 2 au adus cărți franceze, iar 17 vagoane mărfuri de tot felul, ca păpuși, giolgin, postav, funii etc. Trenul acesta a făcut 19 zile dela Paris până la București. Întârzierea asta destul de mare, se zice, că a fost din cauza îmbulzelii pe căile ferate italiene (trenul a venit peste Italia). Alte trenuri cu mărfuri Paris—București vor mai sosi în zilele viitoare.

Răvaș dela Sibiu.

O serbare săsească în Sibiu.

Sâmbătă în 14 Iunie, conlocuitorii noștri sași din Sibiu au aranjat „matalul” lor obicinuit din prilejul încheierii anului școlar. Acest maiial are pentru Sași totdeauna ceva serbătoresc. În ziua aceea, mic și mare, fug aproape cu toții în pădure.

Cu totul altă formă de serbătoare au dat Sașii maiialului lor în anul acesta. Toate corporațiile lor au hotărât să facă de astădată din această zi de lucru o zi de serbătoare.

Și de fapt, la ordinul diferitelor lor societăți, în ziua de 14 Iunie au fost închise băncile săsești, prăvăliile, ateliere etc. etc. În ciururile de ameazi orașul părea mai mult mort decât viu, dupăce dorinței săsești — de-a închide prăvăliile — s'au asociat și conlocuitorii unguri.

În această zi noi Românii am avut cel mai vădit prilej, să studiem ce va se zică a avea industrie la orașe, sau a atârna tot dela alții. În această zi să nu li fi trebuit afă de 10 bani, că cine știe de ai putu o cumpăra. Destul de regretabil, dar e așa...

Suntem stăpâni pe sate, dar la orașe ca în palmă. Să nu uităm însă un lucru: Lumea străină, care vine să ne vadă cum trăim și ce cultură avem, ne caută mai mult la orașe decât la sate. Și după cum ne vād reprezentați la orașe, cam așa ne socotesc în ale culturi, dat fiind că orașele conduc satele, peste tot locul, iar nu înfirs.

Noi, Românii, neavând industrie și comerț la orașe, cu cei vr'o doi funcționari publici ne pierdem în marea de străini. Chiar și de prezent, în România Mare!

Dar poate mulți dintre cititori se vor întreba: Cum s'au prezentat diferitele clase sociale din sinul poporului săsesc, în aceste timpuri revoluționare și de prefacere?

Acestora le răspund: Destul de frumos, bine disciplinați și înfrășiți cu toții, ca fil unui neam mic, care știe, că deosebirea în clase le aduce numai pagubă.

Multora dintre Românii noștri cu alure supradomnești nu le strică a medita puțin asupra acestei împrejurări...

Mergeau Sașii intelectuali (domnii cei mai de seamă, între cari profesori, medici, advocași, funcționari etc.) în rând alături cu meseriași și comercianți, unii foarte cu trecere și avere, dar alții foarte simpli, toți la olaltă însă fil acelui neam. Ei își dau cu toții seama, că deosebirea de clasă le slăbește puterile.

O a doua întrebare desigur și-o vor mai pune mulți cititori: Prin ce mijloace se fin Sașii așa strâns la olaltă?

Răspunsul e următorul: Sașii sibieni s'au împărțit de câțiva ani și organizat în așanumitele „Nachbarschaft”-uri (Vecinătăți). O vecinătate de aceasta poate cuprinde o stradă sau mai multe, iar membru în Vecinătate este fiecare locuitor sas de pe teritoriul cuprins în acea Vecinătate. Aci nu se face deosebire, că cine e domn mai mare sau mai mic, cine e profesor sau lăcătuș. Întâi și întâi sunt cu toți Sași, iar ca atare nu se genează a sta la olaltă la masă, a discuta unul cu altul, a merge la olaltă pe stradă, fiindcă, vezi Doamne, n'ar fi tot de-o măsură.

Această înfrățire sufletească a Sașilor se va mai observa desigur și cu alte ocazii. Poate chiar la alegerile viitoare, sau atunci, când Sașii vor avea să-și reprezinte interesele neamului lor.

Aci avem dovada cea mai eclatantă, cum Sașii s'au înfrățesc și fin la olaltă. Asta însă să nu facă pe nimenca a crede, că în sinul poporului săsesc n'ar fi diferite vederi.

Din contră, ei poartă de multe ori discuții foarte aprinse și deosebite. Dar toate aceste deosebiri de vederi, nu-i permis, — așa zic Sașii, — să i desbine în diferite partide de clasă și interese particulare.

Asupra acestei împrejurări încă n'ar strica să mediteze unii cameni de ai noștri...

România-Mare nu o vom putea face și Tare, dacă vom începe să ne deosebim prea curând și prea tare după clase și interese... Să privim lucrurile dela un piedestal mai înalt și să nu ne pierdem în mărunțisuri.

Sfredeluș.

Dela frați pentru frați.

— La universitățile din București și Iași se va înființa o catedră pentru limba și literatura engleză.

— Zilele trecute s'au trimis din Ardeal în Basarabia vre-o 50 vagoane cu diferite mărfuri și vite de prăsilă.

— Mai mulți profesori din România veche au sosit zilele acestea la Cluj, spre a ținea prelegeri învățătorilor noștri, cari s'au înscris la cursul pregătitor pentru profesori.

— Ministerul de domenii din București a numit o comisie, care să studieze în proprietățile și colonizările în Dobrogea.

Dela conferența de pace.

În zilele din urmă lucrările conferenței de pace s'au învârtit în jurul răspunsului, care va fi dat contra-propușerilor făcute de germani. Dupăcum se știe, Germanii n'au voit să primească întru toate condițiile puterilor aliate, ci au făcut contra-propuneri.

Pe de altă parte, la conferința de pace e o vădită nemulțumire între statele mici, cari încă nu se învoiesc cu toate dorințele puterilor mari aliate.

În cele următoare dăm știrile mai nouă în legătură cu lucrările conferinței de pace.

Nemulțumirea statelor mici.

Gazetele franceze și engleze se ocupă deapropo cu ținuta statelor mici la conferința de pace.

Spre pildă gazeta engleză „Daily Chronicle” din Londra scrie: Între statele mici și marile puteri s'au ivit noi discuțiuni. Micile state se simt adânc jignite, de felul cum puterile aliate au de gând să deslege chestiunea minorităților (despre care scriem și la alt loc al foi de azi). Statele mici au declarat toate la olaltă, că vreau să-și deslege ele singure această chestiune, o măsurat principiilor (ideilor) de dreptate Ligei națiunilor. Primul-ministru Brătianu, primul ministru polon Paderewsky și președintele delegațiunii jugoslave Pašić au prezentat conferinței un protest în acest sens.

Ce urmări va avea acest protest, vom auzi în curând.

Pacea cu Germania.

Pacea cu Germania ar urma să se subscrie în zilele acestea. Se vorbește însă mult, că Germania nu va subscrie condițiile de pace, cari, zice Germania, sunt prea grele pentru ea.

După ultimele știri, Germania vrea să amâne subscrierea păcii până când reprezentanții germani se vor fi înțeles din nou asupra condițiilor. Și anume, ei vreau să întrebe parlamentul, că vrea sau bă să primească condițiile de pace propuse de puterile aliate.

Germania și Liga Națiunilor.

În comisia de patru de discuta de prezent, că sub ce condiții ar putea fi

primă și Germania în Liga națiunilor. Părerile sunt deosebite. Franța e peste tot contra primirii. Cu toate acestea, s'ar fi hotărât primirea Germaniei în Ligă, dar numai peste doi ani și cu oare cari garanții. Lord Cecil (englez) a pretins, ca Germania încă se fie primită acum în Liga națiunilor. Tardieu (francez) a propus ca să fie primită numai după ce va plăti despăgubirile de războiu.

Austria și pacea.

Știrile mai nouă spun, că Austria încă n'ar vrea să iscălească condițiile de pace. Populația Vienei rămâne rece față de condițiile din contract, dar autoritățile vieneze ar agita contra iscălirii.

Pacea cu Turcia.

La dorința puterilor aliate au plecat din Constantinopol reprezentanții Turciei la conferința de pace. (Turcia n'a avut până acum nici un reprezentant, fiindcă n'a fost lăsat de puterile aliate.)

Numărul delegaților turci a fost încă tare, redus, la dorința puterilor aliate. Aceasta împrejurare a supărat mult unele cercuri turcești, cari au început să protesteze, zicând că delegația plecată nu reprezintă națiunea turcească întreagă.

Bulgaria și pacea.

Bulgaria încă n'are până acum nici un reprezentant la Conferința de pace. Mai înainte era vorbă, că pacea cu Bulgaria se va încheia la Salonic. Dar s'a trecut peste acest plan. Acum se spune, că Bulgaria va fi chemată la Paris după ce vor fi iscălit contractul Germaniei și Austriei, ca să se încurajeze oare-cari intrigă între cele trei delegații.

Puterile aliate și Rusia.

Până de prezent puterile aliate n'au băgat în seamă pe Rusia de azi. Aceasta din motivul, că Rusia e condusă de bolșevici, cu care aliații nu vreau să stea de vorbă. Puterile aliate au zis: Rusia să se scape mai întâi de bolșevici, apoi să vină la Conferința de pace.

Pentru noi Români chestia e importantă, fiindcă e vorba și de Basarabia, ale cărei granițe nu se pot hotărî în toată forma până când nu vor fi ascultați și reprezentanții legali ai Rusiei.

Știri diferite.

— Greva personalului dela Căile ferate române din vechiul regat, care grevă s'a fost pus la cale zilele trecute, s'a sfârșit. În urma înțelegerii dintre personal și autoritățile superioare, umblarea trenurilor s'a început din nou în întreaga țară.

— Trupe sârbești au dat foc la vr'o 20 de sate albaneze și au omorât o parte din locuitorii lor. — Poate că Sârbii vor fi dorind să le cuprindă pământul, de aceea prădează și omoară pe Albanezi.

— Papa dela Roma a dat 50 mii de franci pentru ajutorarea celor lipsiți din Germania.

— America pretinde dela Germania 1 miliard de dolari (1000 de mii), dintre cari 600 milioane sunt pagube făcute de submarine.

— Franța a început comerțul regulat cu România, Serbia, Polonia și Cehoslovacia.

— Armata română a cuprins în Colomea (Galiția), unde a intrat zilele trecute, vre-o 80 vagoane zahăr, cari se vor da direcțiunii de aprovizionare din București, spre a se împărți populației.

— O bandă de bolșevici ruși, care a trecut Nistrul la Tăutăsani, a fost cu totul nimicită.

— În orașul german Koblenz, o trupă de gendarmi americani au deținut pe mai mulți germani, cari la întoarcerea acasă dela o excursiune (plimbare) au cântat „Deutschland, Deutschland über alles“ (Germania, Germania peste tot). Motivul Americanilor au fost, că ei nu pot suferi manifestații, cari arată că Germanii se mai gândesc încă la stăpânirea a toată lumea, după cum reiese din cântarea numită. Iată unde duce îngâmfarea de-a stăpâni lumea!

— În Arad au fost arestați 116 agitari, despre cari s'a dovedit că aveau legături cu bolșevicii din Seghedin.

— La granița sârbo-bulgară, în apropierea localității Küstendil, grănicerii bulgarilor și sârbi s'au încăerat la ceartă și luptă. Un soldat sârb a fost rănit de moarte.

Arestarea arhiducelui Wilhelm în Bucovina.

În legătură cu vestea despre arestarea acestui arhiduce austriac, gazetele din Regat publică următoarele amănunte:

Arhiducele Wilhelm de Habsburg, nepotul răposatului împărat Francisc Iosif, se refugiase de câțva timp în Bucovina, cutreerând orașele principale ale acestui ținut românesc, sub un nume fals.

Desele întâlniri ce le avea Arhiducele cu diferite persoane de origine germană, au deșteptat bănușile poliției Statului asupra Arhiducelui și asupra gândurilor urmărite pe pământul românesc.

De aceea agenții siguranței s'au pus pe urmele Arhiducelui și au descoperit persoana sa precum și scopurile ce le urmărea.

Autoritățile românești din Bucovina au aflat, că Arhiducele Wilhelm de Habsburg umblă însoace și 'ncolo cu gândul să-și câștige oameni spre a se proclama (declara, numi) rege al Galiției, făcând totodată propagandă și pentru alipirea Bucovinei la noul regat. (ce gânduri drăcești!)

În urma acestor împrejurări, autoritățile românești au ordonat îndată arestarea Arhiducelui și trimiterea lui la București.

Ajunas în capitală, faimosul Arhiduce a fost declarat de prizonier de războiu, iar după aceea autoritățile l-au trimis la o mănăstire din apropierea Bucureștilor, unde va rămâne deținut.

Informațiuni

Zile de vară.

După multe zile răcoroase și ploioase, pare că se începe adevăratul timp de vară.

Întinsă boltă a cerului apare tot mai senină, razele soarelui tot mai calde, iar ciripitul păsărilor se aude până printre urloalele fabricilor (unde petrecem noi, cari punem pe hârtie aceste rânduri).

Voi, frați țărani dela sate, sunteți mai liberi decât noi. Voi sunteți mereu încunjurați de natura cea frumoasă, care nu învidează, nu pizmuește, nu face rău nimănui.

E drept, că voi încă sunteți în aceste zile, câte odată tare osteniți de munca grea a pământului. Dar în schimb, peste câteva săptămâni vine secerișul și culesul cel cu roade bogate, care vă răsplătește osteneala.

Lucrați, cu toții, frați români! Mult și bine! Și vă bucurați, că suntem cu toții stăpâni pe pământul ce-l lucrăm și-l locuim!

Noi, generația de azi, trăim cele mai mărețe zile ale neamului nostru. Prin muncă multă și curată, să ne arătăm vrednici de aceste zile. Numai așa vom putea înainta!

Dl Iuliu Maniu la Regele. După ce s'a sfârșit sfatul de miniștri dela București (despre care pozenim în alt loc al gazetei noastre), Maiestatea Sa Regele nostru a primit pe dl Maniu, Președintele Consiliului Dirigent și s'a sfătuit cu domniaza vreme mai îndelungată.

Starea semănăturilor în România. Semănăturile s'au prezentat foarte bine până de curând, dar acum, în urma ploilor cam dese, au început a suferi. Grâul va da o recoltă mai puțin bună decum să credea; cucuruzul sămănat de timpuriu încă a suferit. Vilele au rămas înapoi în urma timpului rece; pometurile sunt mijlocii. Orzul, ovăzul și fânatele arată foarte bine, iar legumelor de asemenea le merge bine. — În general luat sunt însă cele mai bune speranțe, că după buna recoltă trailul se va îmbunătăți și iefteni în mod simțitor. Nu se vor putea trimite din România în străinătate atâtea bucate ca în alți ani, dar vor fi destule pe seama populației, care așa de mult a suferit în ani din urmă.

Catolicii americani pentru Franța. Catolicii din New-York vreau să pună la cale un fond de 500 mii de dolari, ca să ajute zidirea din nou a bisericilor dărmate de Germanii în Franța.

Lipsa de bani mărunți în jugoslavia. Pentru delăturarea lipsei de bani mărunți, Consiliul național din Agram a hotărât să pună în circulație (amblare) 200 de mii bancnote (pluturi de hârtie) de câte 10, 20 și 50 fileri. — E curată comedie cu lipsa de bani mărunți în toate părțile!

Ciocnirea de tren. Duminică seara, în 15 Iunie, s'a întâmplat la Breaza, aproape de Sinaia, o ciocnire între un tren militar, la care era agățat și un vagon cu alimente și o mașină. Au fost rănite 15 persoane, din fericire însă nici un caz de moarte.

Sârbii asupresc pe români și nemți. Sârbii asupresc și neîndreptătesc pe românii și șvabii din Banat, aflători astăzi sub stăpânirea lor. Ei silesc pe românii și șvabi, ca să iscălească la împrumutul lor național. Iar dacă aceștia nu se învoiesc, îi bat. Co-

muna Runcan spre pildă e silită să plătească 5280 cor. pentru susținerea alor doi gendarmi.

Un preot dela noi premiat de Academia Română. Cartea învățatului nostru preot Ștefan Meteș: „Istoria bisericii și a vieții religioase a Românilor din Ardeal și Ungaria”, apărută în Arad în anul 1918, a fost primită de Academia Română cu premiul Adamachi 2500 lei. Tododată, dl Meteș a fost ales membru corespondent al Academiei în secția istorică.

Adunarea învățătorilor din județul Cojocna. Adunarea de constituire a învățătorilor din județul Cojocna s'a ținut la 31 Mai 1919 în Cluj. A luat parte o mulțime de învățători din toate părțile județului. Constituirea s'a făcut ast-fel: președintele: Ioachim Pop, inv. în Feneșul săsesc; vicepreședinte: B. Poruțiu; secretar: I. Biji, inv. în Someșfalău și cassar: Ioan Runcu.

Sinod arhidiecezan la Blaj. În zilele acestea s'a ținut la Blaj sinodul arhidiecezan al bisericii unite, sub conducerea noului Mitropolit Dr. Vasile Suciu. Întâiul sinod sub noua stăpânire românească.

Liga culturală. Liga culturală din București și-a ales un nou comitet în frunte cu învățatul profesor și marele român Nicolae Iorga.

Împrumutul statului. Foia „Monitorul Oficial” din București publică convențiunea (învoiala) încheiată între Ministerul de finanțe și Banca Națională a României în privința împrumutului de 1 miliard (o mie de milioane) și jumătate. Banca Națională dă acest împrumut statului, în scopul

retragerei din circulațiune a banenotelor (bârtiilor) Băncii Generale Române (Leli germani) și pentru alte nevoi ale Statului. Știm, că bancnotele acestea le-au tipărit nemții în vremea când au stăpânit ei țara românească.

Bioscopul Apollo predă zilnic, afară de Lunea, câte-o reprezentație. Inceputul la 9 ore seara. Duminica 2 reprezentații la 7 și 9 ore seara. În 20-21 Iunie se predă Neamul Némernicilor, dramă în 5 acte, în rolul principal cu Lya Mara.

Scandal și rușine.

Azi noapte, la crăpatul zorilor, cam pe la ceasurile trei și jumătate, mă trezesc din somn la auzul unui sgomot asurzitor. Cineva bate sălbatec poarta de fer dela casa Nr. 3 din strada Poplăcei (Quergasse). Am așteptat așa cam o jumătate de ceas în nădejdea, că sgomotul va înceta. Dar nici vorbă! Atunci am deschis fereastra să văd ce s'a întâmplat afară. Înaintea porții pomenite stătea un soldat cu o căruțioară mică (potrivită pentru a transporta bagaj). Am luat la răspundere pe acest om pentru îndrăzneala de a turbura noaptea oamenilor și i-am pus în vedere, că voi aduce un gardist de stradă (polițist), care să'l aresteze. Dar omul acesta mia răspuns nepăsător, că el are treabă în casa acera, că are să meargă la stație și servește pe un domn locotenent. Dar omul meu a bătut mai departe în poartă până la ceasurile 5 dimineata. Atunci m'am sculat din nou, să văd ce se petrece. Pe timpul aces'a poarta era deschisă, căruțioara rămase fără stăpân. Pe la 5 și un sfert soldatul aduce din casa

aceea bagajul (3-4 bucăți). Atunci l'am făcut din nou băgător de seamă, că e scandal să trezească lumea dela orele trei și jum., în vreme ce numai la 5 și jum. are să meargă la stație. Se prea poate, că dl locotenent avea să plece cu trenul dela 6 și un sfert către Copșa. De aceea a trebuit să stau eu (și alți vecini) dela 3 și jum. nedormit.

Ei bine, asta e curat scandal, vrednic de un sat murdar din țara Zulucaferilor. E de observat, că în tot cursul acestui sgomot sălbatec, nu s'a arătat pe acolo nici o patrulă militară, nici un gardist, care să fi arestat imediat pe îndrăznețul lărmuitor.

Dar sgomot se aude și altădată în strada Poplăcei. De multe ori, la miezul nopții, sau și mai târziu, se aud injurături sau chiblurile unor trecători chefulți.

Cum, în Sibiu nu există lege și ordine? N'avem poliție?

Atrag atenția poliției și a forurilor militare competente, ca să facă ordine, ca astfel în viitor să fim cruțați de astfel de scandal și rușine.

Sibiu, 18 Iunie 1919

L. C.

Abonamente pentru „Foia” rugăm a se trimite prin bănci, cum am scris mai înainte în gazetă. Posta încă nu primește bani.

Redactor responsabil: Nicolae Bratu
Editura și tiparul: „Tipografia Poporului”.
Cenzurat de: Bratu.

„LUMINA”

Institut de credit și economii
soc. pe acți în Sibiu.

Aviz.

„Lumina” institut de credit și economii, societate pe acți în Sibiu, strada Cîsnădiei No. 7.

Primește în senzul ordonanței Consiliului Dirigent bancnote spre stampilare. Direcțiunea

Aviz.

Comuna Bisericească română ortodoxă din Boița (jud. Sibiu) esarândează localul seu de boița din edificiul școlar.

Boița este situată în mijlocul comunei și în imediata apropiere de drumul țării ce duce prin pasul Turnu-Roșu.

Informațiuni mai de aproape se dau din partea oficiului și comitetului nostru parochial.

Boița, 16 Iunie 1919.

(jud. Sibiu) Ioan Druhora
presbiter rom. ortodox.

Un băiat

priceput și cu creștere bună, în etate de 14 ani, se primește să învețe tipografia. A se adresa la tipografia „Foia Poporului” în Sibiu, strada Măcelarilor Nr. 12.

Un mehanic

cu atestate bune caută loc la treerat. Adresa Ioan Bredean, strada Crucii de sus Nr. 4 în Ocna-Sibului

Banca generală de asigurare
în Sibiu

Avis.

Banca generală de asigurare, având în vedere aglomerația dela casierile băncilor de credit a decis să primească bani spre stampilare.

Nr. 275—1919.

Publicare.

Comuna Boița județul Sibiu dă în arândă pe calea lipitațiunei publice, cârciuma din Lăzăret, în ziua de 29 Iunie a. c. la 2 o'ce p. m. în cancelaria comunală, cu aceea condițiune, că plusoferentele este deobligat pe lângă o arândă anuală ce o va oferi, a repara cârciuma pe spezele sale. Cârciuma se esarândează dela 1 Ianuarie 1920 până la 31 Decembre 1922. Ofertele au a se însuși înainte de începerea licitațiunei; oferte ulterioare nu să admit.

Condițiile mai detaliate se pot vedea în cancelaria comunală.

Boița, la 15 Iunie 1919.

Primăria comunală.

Concurs

Pentru complectarea postului al III-lea de învățator dela școala primară comunală din Veștem prin aceasta se publică concurs.

Dotățiuni:

1. Din fondul școlar al fostului reg. rom. I de graniță 648 cor.
2. Din cassa alodială a comunei 148 cor.
3. Restul salariului din ajutor de stat.

4. Locuința în edificiul școlai.
5. Relut de grădină 20 cor.

Reflecții să și înainteze rugărilor ajustate cu documentele necesare cel mult în 15 zile dela publicarea acestui concurs. Rugărilor sunt a se adresa „Senatului școlar comunal” Veștem.

Preferință va avea cel-ce dovedește prin acte, că e capabil de a forma și instrua cor cu elevii și tinerimea; de acela e de dorit a se prezenta și în vre o Duminică sau sârbătoare în biserică.

Veștem, la 14 Iunie 1919.

Aureliu Moga Teodor Stola
președinte notar

Cine știe ceva?

— Despre Aurel Radu, reg. 64 inf, fost prinsonier în Rusia, Guberna Kiew, a lucrat la o fabrică de zahăr și de 1½ an nu se mai știe nimic despre el, e rugat a încunoștința părinții Nicolae Radu, Pianul de sus, p. u. Șebesul săsesc, județul Sibiuului.

— De Ioan Stoica, caprar, a servit la regimentul de Infanterie 50, compania VII și dispărut de pe frontul Galiției, în lupta dela Parnovița în anul 1914; binevoiască a înștiința pe soția lul Lucreția Stoica din comuna Murăș Sâniacob, posta Cuc, județul Alba Inferioară.

— Despre Infanteristul Nicolae Olariu din Ighisșdorf român, a servit la Reg. 24 honvezi în Brașov și a dispărut de pe frontul galițian, se anunțe pe tatăl său Ștefan Olariu în Ighisșdorf român, posta Bârgheș, jud. Târnava mare.

Cărți

nouă de tot felul

Ilustrate
Gratulări
și Porturi
naționale

se află în mare
alegere la

LIBRĂRIA
Foia Poporului

O crăsmă

cu licență de închiriat. Adresa să află la administrația „Foia Poporului”.

2 ucenici

cu atestate bune caută loc la treerat. Adresa: Ioan Bredean, strada Crucii de sus Nr. 4 în Ocna-Sibului